

บทที่ 3

ความเหมาะสมของภาษาข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์

ความเหมาะสมของภาษาข่าวอาชญากรรมที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและ เดลินิวส์ ระหว่างปีพุทธศักราช 2542 ถึง 2544 แบ่งวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ส่วน คือการดึงดูด ความสนใจ ความเหมาะสมเชิงจริยธรรมและการสร้างทัศนคติ ดังต่อไปนี้

การดึงดูดความสนใจ

ข่าวอาชญากรรมอาจจัดเป็นจุดขายซึ่งแข่งขันกันมากอย่างหนึ่งของหนังสือพิมพ์ แนว ประชานิยม การใช้ภาษาเพื่อดึงดูดความสนใจ ในหัวข่าวในหน้าแรกจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อผลทางการตลาด

โดยทั่วไปข่าวอาชญากรรมที่ลงพิมพ์ในหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม เป็นข่าว ฆาตกรรมเป็นส่วนใหญ่ ข่าวประเภทนี้ให้ข้อมูลการทำร้ายเพื่อเอาชีวิตผู้อื่น จึงมีความ รุนแรงอยู่แล้ว ทั้งในแง่ การกระทำและอาวุธหรืออุปกรณ์ ผลการศึกษาในบทที่ 2 ได้ชี้ว่า ข่าวอาชญากรรมพยายามแสดงสภาพผู้ ถูกกระทำและผลที่น่าสยดสยองของการใช้อุปกรณ์ทำร้ายในนามวลี ซึ่งทำหน้าที่หน่วยกรรมตรงในประโยคทั่วไป หรือหน่วยประธานในประโยค เน้นผู้ถูกกระทำ และใช้กริยาวิเศษณ์แสดงความดุเดือดโหดของ อาชญากร สอดคล้องกับการแสดงสาเหตุของการทำร้ายซึ่งมักปรากฏในเนื้อข่าว นอกจากนี้ยังใช้นามวลีแสดงความ โหดเหี้ยม ผิดปกติของผู้กระทำด้วย นำพิจารณาว่า ลักษณะข่าวที่นำเสนอด้วยภาษาอย่างจริงจังเช่น นี้ มีความเหมาะสมในการดึงดูดความสนใจเพียงใด โดยผู้วิจัยจะอภิปรายว่าอะไรคือขอบเขตของ การดึงดูดความสนใจ เกี่ยวข้องกับภาษาอย่างไร

1. ขอบเขตของการดึงดูดความสนใจ

ปัจจุบันเห็นพ้องกันว่าผู้เขียนข่าวใช้ลีลาการเขียนเพิ่มเติมสีสัน เพื่อดึงดูดใจและกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านข่าวให้ซื้อหนังสือพิมพ์ เกินกว่าหน้าที่การให้ข่าวสารข้อมูลอย่าง ตรงไปตรงมา สิ่งที่เป็นสีสัน ทั้งในหัวข่าว ความนำและเนื้อข่าว ก็คือการพิพากษาผู้ตกเป็นข่าวว่า เลวทรามเหี้ยมโหดกว่าปกติ ประกอบกับการใช้สภาพศพ ขั้นตอนการประทุษร้ายที่บรรยายราวกับอยู่ในเหตุการณ์ เช่น การบรรยายสี เสียง แม้แต่กลิ่นคาวเลือด ถึงแม้ข่าวย้ำความเลวร้ายของ สิ่งเหล่านี้แต่ก็สร้างความหดหู่ใจเกินจำเป็น เมื่อโยงกับ สาเหตุของพฤติกรรมของอาชญากร อาจชักนำให้เห็นว่าคนเหล่านี้ แก้ปัญหาด้วยความรุนแรง ยิ่งกว่านี้ ความเคยชินที่พบในความถี่ของการนำเสนออาจ โน้มน้ำว่า การหาทางออกเช่นนี้เป็นสิ่งปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนข่าวมิได้เน้นที่จะสื่อให้เห็นถึงโทษที่ผู้กระทำจะได้รับ สอดคล้องกับที่สุกัญญา ติระวนิช (2526 : 13 อ้างถึงในศรีลักษณ์ ศิลปี, 2539 : 20) กล่าวว่า การเขียนข่าวแบบเร้าอารมณ์ ทำให้มีการเสริมแต่งเรื่องราวหรือ ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ ในทางตรงกันข้ามเมื่อเรื่องใหญ่ถูกพาดหัวข่าวทุกวัน ก็จะกลายเป็นเรื่องเล็ก จน คนเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมดา ไม่สามารถแก้ไขได้และเกิดความเคยชินในที่สุด

ข่าวอาชญากรรม ยังใช้วิธีดึงดูดความสนใจด้วยภาพที่แสดงความเคลื่อนไหว ที่เร้าจินตนาการของผู้อ่าน เช่น ยิง 2 นัดดับ “เสี่ยวโย” ลูกตากะเด็น คนใกล้ชิด ศ.ส. ดัง... (เดลินิวส์ 24 เมษายน 2543) หรือ ...นร. กะชวก นร. แหวงพวนได้ทะลัก!... (เดลินิวส์ 2 มีนาคม 2544) เป็นต้น ข่าวตัวอย่างแรกเป็นหัวข้อข่าว ข้อความที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่ที่สุด คือ ลูกตากะเด็น ทั้งนี้เพื่อนำให้เห็นถึงความน่ากลัวอย่างเกินขอบเขต ทั้งที่สามารถเขียนว่า ยิง 2 นัดดับ “เสี่ยวโย” คนใกล้ชิด ศ.ส. ดัง... ก็ได้ ส่วนข่าวตัวอย่างที่สองเป็นข่าวหน้าหนึ่ง ถึงแม้ข้อความ ...นร. กะชวก นร. ... พิมพ์ด้วยอักษรขนาดใหญ่กว่าผลที่นำกลัวของการทำร้าย แต่การใช้คำว่ากะชวก ก็ฟังดูรุนแรงและดูออกจก กว่าคำว่าแหวง ส่วนข้อความต่อไปเป็นการบรรยายผลเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพอย่างชัดเจนและเกิดความสนใจติดตามอ่านต่อไป ว่าเยาวชนที่ก่อเหตุมีความบอดหมางกันด้วยสาเหตุอะไร ทั้งๆ ที่สถานะของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำก็น่าจะดึงดูดความสนใจได้แล้ว

ข่าวอาชญากรรมประเภทข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ถูกกระทำมักจะถูกทำร้ายจนถึงแก่ชีวิต มักจะใช้วิธีดึงดูดความสนใจคล้ายๆ กับข่าวฆาตกรรม คือเน้นความโหดเหี้ยมของคนร้าย โดยเน้นที่คำกริยา ข่มขืน หรือคำที่สื่อไปในลักษณะนี้ทุกครั้ง เช่น แหวงตา-ฆ่ารัดคอมัด ข่มขืนเศรษฐินีน้ำผลไม้... (ไทยรัฐ 9 ตุลาคม 2543) หรือ กัดน้ำฆ่าโหดฆ่าราศพฆ่า! (ไทยรัฐ 27 ตุลาคม 2542) เป็นต้น หลายครั้งแสดงสถานภาพของคนร้ายที่บกร่องทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงประกอบกับคำกริยา เช่น ทรูผละเห็นกาม มอมยาขยี่ นร. ... (เดลินิวส์ 13 กุมภาพันธ์ 2544) หรือ ตชด.-ครูฝึกสอนลวงข่มขืน 2 นักเรียนชาวเขา พาเที่ยว “โอเกะ” มอมเหล้าเบียร์นั่ง จยย. ขากลับลากขยี่ข้างทาง (ไทยรัฐ 15 กรกฎาคม 2544) เป็นต้น

กล่าวได้ว่าลักษณะการนำเสนอข่าวอาชญากรรมนั้น มักจะใช้การเขียนที่เร้าอารมณ์ของผู้อ่านเกินความจำเป็นหรือกล่าวได้ว่าเกินขอบเขตของการดึงดูดความสนใจ ซึ่งน่าจะกำหนดได้ว่าต้องไม่สร้างความหดหู่ด้วยภาพความรุนแรงเหี้ยมโหดที่ไม่เป็นประโยชน์ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร สังเกตได้ว่าในบางครั้งผู้เขียนข่าวใช้การอนุมานเอง ซึ่งอาจจะคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงก็ได้

2. การใช้ภาษาเพื่อการดึงดูดความสนใจ

ผลการวิจัยนี้ได้ยืนยันว่าข่าวอาชญากรรมประเภทข่าวฆาตกรรมและข่าวข่มขืน กระทำชำเรา นั้นเขียนในรูปแบบของงานวรรณกรรม คือเน้นการเร้าอารมณ์และความรู้สึก ผู้อ่านข่าวลักษณะนี้จึงถูกเร้าให้มุงสนองอารมณ์ เหมือนกับการอ่านนิทานหรือนิยายมากกว่าการอ่านข่าว เพื่อรับข้อเท็จจริง นับว่าขัดกับหลักการของการเสนอข่าว ดังที่บุญฤทธิ์ ศรีวิจิตร (2544 : 35) กล่าวว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เต็มไปด้วยความน่าตื่นเต้น น่าสนใจอยู่ในตัวเอง จึงไม่จำเป็นที่จะทำให้อรรถเจริงนั้นผิดเพี้ยนไปด้วยแสงสีใดๆ อีก

สิ่งที่แตกต่างจากรวมทั้งก็คือ วรรณกรรมเป็นศิลปะที่กลั่นกรองจากประสบการณ์และทัศนะต่อชีวิต โดยผู้แต่งที่สามารถแสดงความซับซ้อนหลายด้านของจิตใจและบุคลิกภาพของมนุษย์ แต่ภาษาข่าวเหล่านี้มักให้ภาพด้านเดียวอย่างชัดชัด โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับได้ครุ่นคิดและเพิ่มพูนวิจารณญาณ นอกจากนี้วรรณกรรมยังผูกเป็นเรื่องและมักมีผลกระทบของผู้ผลิตผล ในขณะที่ยังเร้าให้เห็นนอกเห็นใจได้ แต่ข่าวมักไม่สามารถติดตามมาเสนอได้ ว่ามีการจับกุม อาชญากรรมมาลงโทษได้มากน้อยเพียงใด และคนเหล่านี้มีความซับซ้อนทางบุคลิกภาพและอาจเคยเป็นผู้ถูกกระทำมาก่อนอย่างไรหรือไม่

ความเหมาะสมเชิงจริยธรรม

นอกจากข่าวอาชญากรรมจะดึงดูดความสนใจเกินขอบเขตที่เหมาะสมแล้ว ยังเห็นชัดว่าข่าวความเหมาะสมเชิงจริยธรรมอีกด้วย ดังที่เห็นได้ว่าขัดกับข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 (บุญฤทธิ์ ศรีวิจิตร, 2544 : 43-44) ที่ระบุว่า

- 1) หนังสือพิมพ์ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำ และความครบถ้วน
- 2) หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าว เพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ
- 3) หนังสือพิมพ์ต้องพยายามให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย
- 4) หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง
- 5) หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว
- 6) เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น
- 7) การเสนอข่าวที่พาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใดๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาได้แสดงข้อเท็จจริงด้วย
- 8) ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า
- 9) หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิด เพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน
- 10) หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้
- 11) หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดนามปากกา หรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นไว้เป็นความลับ
- 12) ในการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ หนังสือพิมพ์ต้องไม่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี หรือผู้ด้อยโอกาส
- 13) ในการเสนอข่าวตามวรรคแรก ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส

- 14) การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว
- 15) หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจารหรือน่าหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของ สาธารณชนอย่างถ่วงถ่วง
- 16) ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ
- 17) ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้ (เน้นโดยผู้วิจัย)

อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่ามีกรณีการนำข้อบังคับข้างต้นไปใช้ควบคุมการเสนอข่าวอย่างจริงจัง สิ่งที่เป็นผลเสียอย่างร้ายแรงก็คือเมื่อไม่มีการควบคุมทั้งดิงหรือลงโทษ สื่อที่ละเมิด ข้อบังคับทางจริยธรรมก็พากันยึดถือวิธีการเขียนข่าวที่เน้นความรุนแรง เพื่อสร้างจุดขายในการ แข่งขันกันทางธุรกิจ จนกลายเป็นขนบของการเขียนข่าวในปัจจุบัน

จากการศึกษาข่าวข่มขืนกระทำชำเรา พบว่า ถึงแม้ผู้เขียนจำเป็นต้องระวังไม่สร้างความเสื่อมเสียแก่ผู้ตกเป็นข่าว โดยการใช้นามสมมุติ แต่ก็ลืมนำถึงข้อมูลอื่นๆ ที่ไม่ควรเปิดเผย จึงให้รายละเอียดที่ทำให้ทราบว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่ไหน เกิดอย่างไร จนอาจจะทำให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณนั้นหรือบริเวณใกล้เคียงสามารถคาดเดาได้ว่าบุคคลที่ตกเป็นข่าวเป็นใคร นับว่าขัดกับ ข้อบังคับข้อที่ 12 ที่ว่าไม่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว

ความไม่เหมาะสมอีกประการหนึ่งของการนำเสนอข่าวประเภทนี้คือ แสดงความ น่าเกลียดที่ปรากฏกับร่างกายของผู้ถูกระทำ แม้ไม่ถ่ายภาพ แต่บรรยายออกมาให้เห็นภาพ จนทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการเห็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เขียนคำให้การของผู้เสียหายอย่างโจ่งแจ้ง

ตัวอย่าง ...จากนั้นถูกลากถูกลงกักเข้าพงหญ้าข้างทาง แล้วช่วยกันปล้ำจับตนถอดเสื้อกระโปรงจนเหลือร่างเปลือยเปล่า เท่านั้นยังไม่พอ กลุ่มวัยรุ่นแสบยังผลักตนจนล้มลงไปนอนกลิ้งอยู่บน พื้นโคลน แล้วลงมือเวียนเทียนข่มขืนกันอย่างเมามัน ตนทนไม่ไหวถึงกับหมดสติสลบเหมือดเมื่อฟื้นขึ้นมาอีกครั้งรู้สึกเจ็บแสบไปทั่วร่างกาย...

(เดลินิวส์ 21 มิถุนายน 2542)

จากตัวอย่างข้างต้น เห็นได้ว่าผู้เขียนข่าวสามารถเขียนให้กระชับโดยไม่ต้องลงรายละเอียดขนาดนี้ก็ได้ เช่น ...จากนั้นถูกลากเข้าพงหญ้า และถูกข่มขืนจนหมดสติ... ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้

ข้อความที่เขียนให้คิดว่าเป็นคำให้การ ที่หน้าจะเป็นการตกแต่งด้วยจินตนาการของผู้เขียนข่าวมากกว่า นับว่า ขัดจริยธรรมข้อที่ 12 ที่ว่าไม่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวและข้อที่ 13 ที่ว่าต้องไม่ซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิด แก่สตรี

ข่าวฆาตกรรมมักใช้การบรรยายที่แสดงให้เห็นถึงความโหดเหี้ยมที่เกิดจากการกระทำ เช่น เลือด สาด เลือดทะลัก เลือดกระชูด เลือดสดๆ ไหลทะลัก จมกองเลือด สมองกระจาย มันสมองทะลัก ใต้ ทะลัก เป็นต้น ทั้งที่ไม่มีความจริงในการเสนอ เนื่องจากไม่เป็นประโยชน์ ต่อสาธารณะและยังขัดกับข้อ บังคับข้อที่ 15 ที่ว่าต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาดหรือน่าหวาดเสียว นอกจากนี้ในกรณีที่ยังจับผู้ต้องหาไม่ได้ การให้ข้อมูลบางอย่างมากเกินไป อาจเป็นผลให้การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับผลกระทบ คือ อาจเป็นการชี้ช่องทางให้ผู้ต้องหาทราบถึงความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทำให้รู้ปคิเสียได้

ส่วนในกรณีที่จับผู้ต้องหาได้ บางครั้งสื่อจะด่วนสรุปเอาเองและเขียนโจมตีโดยแทรกความเห็น ของตน จนสร้างความรู้สึกละเมิดซึ่งให้เกิดกับผู้ต้องหาเท่ากับไม่ให้ความเป็นธรรม ทั้งที่ยังไม่มีการตัดสินว่าผู้ นั้นผิดจริงหรือไม่ หากผลออกมาในทางตรงกันข้าม ผู้ต้องหาขอได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจอย่างรุนแรง เนื่องจากมีการตัดสินความผิดจากสังคมมาแล้ว จึงนับว่าขัดกับ ข้อบังคับข้อที่ 3 ที่ว่าต้องพยายามให้ความเป็น ธรรมกับทุกฝ่าย ข้อบังคับข้อที่ 7 ที่ว่าต้องเปิดโอกาสให้ฝ่ายถูกกล่าวหาได้แสดงข้อเท็จจริงและข้อบังคับข้อที่ 16 ที่ว่าการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ

อย่างไรก็ดีไม่ว่าจะเป็นข่าวฆาตกรรมหรือข่าวข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เขียนข่าวก็มักใช้คำที่สร้าง ความรู้สึกหวือหวา เร้าอารมณ์ หรือบางครั้งเขียนบรรยายเหตุการณ์จนทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และอาจ ทำให้ผู้คนทั่วไปรู้สึกว่าการอยู่ในอันตรายหรือมีความไม่รู้สึกปลอดภัย ในชีวิต ไปจนถึงเกิดความหวู่ นอก จากนี้ ตัวอย่างในบทที่ 2 พบว่าผู้เขียนข่าวมักจะสอดแทรกความรู้สึกส่วนตัวของตนลงไปในข่าว สังเกตได้ จากการใช้นามวลีเรียกผู้กระทำผิดว่า ไอ้บ้ากาม ไอ้เฒ่าคนรก แม่ใจร้าย พ่อใจยักษ์ เป็นต้น และเรียกผู้ถูกกระทำ ผิดว่า เด็กไร้เลี้ยงสา เด็กน้อย แม่เฒ่า พ่อเฒ่า เป็นต้น จะเห็นได้ว่าหากเรียกผู้กระทำผิด จะสอดแทรกความรู้ สึกเกลียดชัง โกรธแค้นเข้าไปด้วย แต่ถึงแม้ว่าเรียกผู้ถูกกระทำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกสงสารและเวทนา ก็ยัง ย้ำความโหดเหี้ยมของผู้กระทำมากขึ้น

ในสังคมปัจจุบันหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อสังคมมาก ดังที่ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2546 : 13) ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนมีพลังอำนาจในการชี้นำสังคมมากกว่ารัฐบาลเสียอีก เนื่องจากสื่อสามารถ กำหนดอารมณ์ของสังคมได้ว่าควรมีปฏิกิริยาต่อเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม แต่การที่จะขอให้สื่อ นำเสนอข่าวด้านมืดของมนุษย์แบบเรียบๆ หรือชี้นำให้เกิดปัญหาเห็นคุณค่าที่แท้จริงนั้นก็คงจะเป็นเรื่องยาก เนื่อง จากสื่อเองยังคงอยู่ภายใต้เห็นผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นเป้าหมายสำคัญกว่าสิ่งอื่น

การสร้างทัศนคติ

กล่าวได้ว่า การสื่อสารเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะส่งผลให้บุคคลเกิด ทัศนคติ ต่อสิ่งต่างๆ ได้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2523 :64-65 อ้างถึงใน จินตวิริ์ เกษมสุข, 2539 : 43)หนังสือพิมพ์ก็เป็น ช่องทางการสื่อสารประเภทหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้บุคคล ทัวไปได้รับทราบ จึงมีส่วนสร้าง

ทัศนคติเช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่นๆ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อราคาถูกที่แพร่หลาย หาอ่านง่าย โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ประชานิยม

ข่าวอาชญากรรมในขอบเขตของการศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ สร้างทัศนคติใน 3 ประเด็น ที่อาจจำแนกได้ดังนี้

1. ความเกลียดชังต่ออาชญากร

ผลการศึกษาในบทที่ 2 ได้ชี้ว่า ไม่ว่าจะข่าวฆาตกรรมหรือข่าวข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เขียนข่าวมักใช้นามวลี แสดงถึงความโหดเหี้ยมของผู้กระทำผิด โดยแฝงความรู้สึกเกลียดชังต่อตัวบุคคลคล้ายเป็นผู้วิปริตโดยกมลสันดาน เช่น คำเรียกว่า *ผู้วิปริตการเกิดอารมณ์ที่บังคับเมียน้อย เมียหลงเล่นเสียวเซ็กซ์หนุ่ม...* (ไทยรัฐ 19 เมษายน 2542) *ไอ้สมพร ฆาตกรโหด รับสารภาพอย่างไม่สะทกสะท้าน...* (เดลินิวส์ 29 กรกฎาคม 2542) *...ไอ้รอกขย้าทารุณ!...* (ไทยรัฐ 9 ตุลาคม 2543) *ไอ้โหดรัดคอฆ่าเด็ก...* (เดลินิวส์ 30 เมษายน 2543) *...ฆาตกรที่ทนกลวงเหยื่อเข้าไปในตึกแล้ว...* (เดลินิวส์ 25 พฤษภาคม 2544) จึงเท่ากับชี้ว่าบุคคลนั้นหมดหนทางที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือไม่มีทางที่จะขัดเกลาให้เป็นคนดีขึ้นได้ การที่ข่าวไม่ได้นำเสนอว่าบุคลิกภาพและพฤติกรรมมีปัจจัยอย่างไรกำหนดขึ้น ก็เท่ากับไม่ได้พิจารณามูลเหตุที่เกี่ยวข้องกับสังคมและ สิ่งแวดล้อม เช่น ความผิดพลาดในการอบรมเลี้ยงดู ค่านิยมที่กระตุ้นให้เกิดความโลภ และวิถีชีวิตที่บีบคั้นให้เกิดความรู้สึกคับแค้นหรืออยากจะมีอำนาจเหนือผู้อื่น เป็นต้น

ในทางกลับกัน การเน้นว่าสาเหตุทั้งหมดมาจากผู้กระทำ ก็เท่ากับนำเสนอปลายเหตุ ซึ่งเป็นความจริงส่วนเดียวและยังเขียนบรรยายถึงความรู้สึกหรืออาการของผู้กระทำ เช่น *...สมัยจอมลามกไม่สะทกสะท้านสารภาพด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม จีบสามเณรเด็กวัดข่มขืนทางทวารแบบวิถาวร จนหมดวัดจริง...* (เดลินิวส์ 25 มิถุนายน 2542) หรือ *นายสมชายเล่าอย่างไม่สะทกสะท้านต่อไปว่า...* (ไทยรัฐ 23 ตุลาคม 2543) ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำไม่ได้รู้สึกผิดหรือสำนึกในความผิด กลับมีความรู้สึกภูมิใจที่ได้กระทำ แต่อาจจะเป็นการตีความของผู้เขียนข่าวเท่านั้นก็ได้

2. การแก่งแย่งและการใช้อำนาจ

ในข่าวที่แสดงผลร้ายแรงคือ ผู้ถูกกระทำ เช่น *...คดี 10 เดือนเหยื่ออำมหิต! ...เหล็กแหลมเสียบเด็กน้อยวัย 10 เดือน...ที่ศีรษะของหนูน้อยเหยื่อฆาตกรโหด...* (ไทยรัฐ 15 มิถุนายน 2542) เนื้อข่าว กล่าวถึง คนร้ายที่พยายามจะข่มขืนหญิงผู้หนึ่ง แต่กระทำไม่สำเร็จ จึงโกรธเคืองหันมาทำร้ายลูกสาวของเธอ ผู้เขียนพยายามเน้นอายุและใช้สรรพนาม *เด็กน้อย เด็กหญิง หนูน้อย* เพื่อชี้ว่าผู้ถูกกระทำเป็นเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองหรือป้องกันตนเองได้ และมักไม่มีใครคิดจะช่วยเหลือ และอาจจะทำให้ผู้อ่านตีความได้ว่าผู้ที่อ่อนแอยอมตกเป็นเหยื่อของผู้ที่เข้มแข็งหรือแข็งแรงเสมอ ดังนั้นผู้ที่อยู่รอดในสังคมตัวใครตัวมัน ต้องเป็นคนที่ชิงใช้อำนาจกระทำกับบุคคลอื่นก่อนที่บุคคลอื่นจะกระทำกับเรา

นอกจากนี้ข่าวมักจะบรรยายสภาพของผู้ถูกกระทำจนเกิดภาพอย่างชัดเจน เช่น *...ยิงหัวล้มแล้วตามจ่อยิงซ้ำจนกะโหลกเปิด สมองเกลื่อน...* (ไทยรัฐ 13 กุมภาพันธ์ 2542) *...ถูกยิง...จนพรุน*

*ไปทั้งร่าง โดยกระสุนเจาะเข้าที่ไหล่ขวา 2 นัด แขนขวา 2 นัด ขาขวา 2 นัด และศีรษะด้านซ้ายอีก 2 นัด มันสมองกระจายทั่วบริเวณ... (เดลินิวส์ 9 พฤษภาคม 2543) **ตัดพวงจุ่มีตเดือนท้วร่าง ควันทองใส่***

ทะลัก เอากิ่งไม้เสียบปาก... (ไทยรัฐ 28 สิงหาคม 2544) ตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า การบรรยายสภาพของผู้ถูกกระทำล้วนแต่สื่อถึงความโหดร้ายและรุนแรง ที่เกิดจากความต้องการในการทำลายล้างบุคคลอื่นให้ถึงแก่ชีวิต นอกจากนี้ยังสื่อให้เห็นถึงความสะใจของผู้กระทำ เมื่อผู้อ่านตกอยู่ในช่วงคับแค้นใจและมีทัศนคติว่าต้องหาโอกาสระบายความแค้น เพื่อความสะใจจึงไม่คิดจะหาทางออกที่เหมาะสม เช่น ให้อภัยกัน

ในช่วงเวลาเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น ข่าวประเภทนี้ก็จะ มีมากขึ้น เนื่องจากมีการทำลายหรือกำจัดคู่แข่ง โดยใช้อาวุธร้ายแรง คือ ปืน และมักมีการ เตรียมการไว้ล่วงหน้า เช่น *อาท้าวิงถล่มฆ่าปลัด อบต. ชุมกราดใต้ปีกอ้อพ... โยงการเมืองท้องถิ่น (ไทยรัฐ 26 ตุลาคม 2543) อาวุธสงครามคักถล่มกำนันคัง หัวคะแนนชาติไทย... (เดลินิวส์ 17 พฤษภาคม 2543)* ข่าวเหล่านี้จึงสื่อให้เห็นว่า หากต้องการได้มาซึ่งอำนาจ วิธีที่ง่ายที่สุดคือการ นำความรุนแรงมาใช้ ส่วนผลของการกระทำผู้เขียนมักจะเขียนเสมือนอยู่ในเหตุการณ์ บรรยายถึงการไล่ล่าและสภาพอันน่าสยดสยองที่เกิดจากการไล่ล่าในครั้งนั้น

3. การแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง

สังเกตได้ว่าในข่าวอาชญากรรมที่คนร้ายกระทำต่อคนใกล้ชิด การกระทำนั้นมักจะมีสาเหตุมาจากเรื่องเล็กน้อย ผู้เขียนข่าวมักจะบรรยายถึงขั้นตอนการกระทำและผล เช่น

ตัวอย่างที่ 1

อำมหิตฆ่าตัดคอพ่อท้อสาว! ควักใส่โยนทิ้งน้ำ...

หันคอควักใส่ นางกาทิ้งหนองน้ำ หนุ่มก้อสร้างชาวลาวแค้นถูกเมียสวมเขา...พอถูกจับได้ทำที่เอ่ยปากขอแยกทางเดิน ผัวได้ยื่นเลือดขึ้นหน้า ควักมีดกะชวกแทงจนดับอนาค แต่เพลิงแค้นยังไม่สงบงายๆ ลงมือหันคอแล้วคว้านท้องเอาตับไตใส่ฟุงออก ยัดเศษผ้าห่มเข้าไปแทนก่อนจะหิ้วไปทิ้ง...

...นายสมพร พวงคต สามีมของผู้ตาย...ให้การรับสารภาพว่าเป็นผู้ลงมือสังหารนางพิกุล ภรรยา...ด้วยการใช้มีดปลายแหลมจ้วงแทงนางพิกุลจนเสียชีวิต แล้วใช้มีดเล่มเดียวกันคว้านท้องนำอวัยวะตับไตใส่ฟุงออกมาจนหมด จากนั้นจึงหันคอออกแล้วแยกนำชิ้นส่วนไปทิ้งในหนองน้ำ สำหรับสาเหตุที่ต้องควักใส่ทิ้งก็เพื่อป้องกันศพลอยอืดขึ้นมา

ไอ้สมพร ชาตกรโหด รับสารภาพอย่างไม่สะทกสะท้าน ต่อว่า... ก่อนเกิดเหตุได้เอ่ยปากถามถึงเรื่องเงิน...ปรากฏว่าผู้ตายบอกว่านำไปใช้หมดแล้ว และยังเอ่ยปากบอกว่าจะแยกทาง...จึงทำให้ตน โกรธแค้นเป็นอย่างมาก...จนระงับอารมณ์ไว้ไม่ไหวควักมีดกะชวกแทงจนเสียชีวิต จากนั้นจึงตัดคอแล้วแยกชิ้นส่วนไปทิ้งในหนองน้ำ...

(เดลินิวส์ 29 กรกฎาคม 2542)

ตัวอย่างที่ 2 ไอ้ทรพีสุครະขำพ้อบังเกิดเกล้าอบรมสั่งสอนเรื่องไม่ยอมทำงาน วันๆ เอาแต่เที่ยวเตร่ ทำให้เกิดโมโหใช้สาถกกะเบือทุบจนลึ้มฟูบแล้วยังไม่หน้าใจหิบบ อีโด้มาเชื่อดคองจนตาย...

(เคลนิวิธ 11 กรกฎาคม 2543)

ตัวอย่างที่ 3 โมโหพ้อฆ่าลูกแทน หนูมคลั่ง! เชื่อดคองเด็ก 3 ขวบ...
ฆาตกรคลั่งขำฆ่าโหดเด็กนักเรียนวัย 3 ขวบ ไม่ถูกกับพ่อของเหยื่อ อย่างแรง เลยไประบายออกกับลูกสาว...ฉวยโอกาสขณะหนูน้อยลงอาบน้ำใน กะละมังหน้าบ้าน ฆาตกรเหี้ยมเดินถือมีดพริ้วไป อุ้มร่างแล้ว ใช้มีดฟันที่ลำ คอหวิดขาด...

...นายปรีชา...เดินถือมีดพริ้วเข้าไปหา ค.ญ.อลิสสา...จากนั้น นายปรีชา จึงจับ ค.ญ.อลิสสา ขึ้นมาอุ้ม ก่อนจะใช้มีดพริ้วคมกริบฟันจับเข้าที่ลำคอของหนู น้อยเคราะห์ร้าย จนลำคอหวิดขาดเลือดสดๆ พุ่งกระชูด ขาดใจตายทันที ...
(เคลนิวิธ 10 มิถุนายน 2544)

ตัวอย่างที่ 4 ฉมวกเสียบ! ปากทะลุคอ ผัวเก่าฆ่าผัวใหม่...
...เหยื่อโหดพยายามวิ่งหนีแต่ไม่รอด โคนฟัน โคนทุบ รุม กระที่บจมธรณี ยังไม่หายแค้น ปักฉมวกแทงปากทะลุออกคอ...
...มีบาดแผลทั้งถูกฟัน ถูกแทง ถูกทุบตีด้วยของแข็ง ถูก กระที่บจนร่างแหลกยับเหวอะหวะไปทั้งร่าง บริเวณปากมีฉมวกเหล็กเสียบทะลุ คอด้านหลังปักคาอยู่อย่างน่าสยดสยอง...

(ไทรรัฐ 4 กันยายน 2544)

ตัวอย่างข้างต้น สื่อให้เห็นว่าคนในปัจจุบันขาดจิตสำนึก มีการยับยั้งชั่งใจน้อย เมื่อรู้สึกไม่ พอใจสิ่งใด ก็มักจะใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหานั้นๆ โดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ ที่จะออกมา

บางข่าวแสดงการบันดลโทสะ เช่น *ตกลงปัญหารักไม่ได้ทอมยงดีก็ฆ่าตัดก* (เคลนิวิธ 5 กุมภาพันธ์ 2544) ตัวอย่างนี้ แสดงสิ่งที่แตกต่างจากความคิด ว่าความรักควรเป็นที่มาของการ ให้อภัย จึง เลือกที่จะฆ่าแทนที่จะจากกันด้วยดี

ส่วนข่าวข่มขืนกระทำชำเรา มักจะสื่อให้เห็นความขาดการยับยั้ง มุ่งสนองความต้องการของตน เอง โดยไม่คิดหน้าคิดหลัง เช่น *...ผัวครุระดับ 6 ... บุกเดี่ยวขึ้นไปข่มขืนเด็กหญิงวัย 13 ปี ที่นอนหลับอยู่ใน บ้านคนเดียวจนสำเร็จความใคร่ แล้วใช้มีดที่พกติดตัวมาแทงคอ...* (ไทรรัฐ 25 มิถุนายน 2542) ...*รับสารภาพ เห็นเด็กแล้วเกิดอารมณ์ที่ต้องฆ่า เพราะเหยื่อร้องลั่นขณะข่มขืนเลยใช้กางเกงในยัดปากจับคนน้ำ...* (เคลนิวิธ 8 เมษายน 2543) ตัวอย่างทั้ง 2 ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดต้องการที่จะระบายความใคร่ แต่แทนที่จะ

ระบอบในลักษณะที่ถูกที่ควร กลับหาวิธีระบอบที่สะดวกและรวดเร็ว โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ถูกระทำเป็นใคร สนใจเพียงแต่ สิ่งที่ทำนั้นสามารถสนองความต้องการของตนเองได้ก็เพียงพอ อย่างไรก็ตามข้อขัดแย้งที่กระทำซ้ำเราในสังคมไทยปัจจุบันนับวันยังมีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะข่าวพ้อข่มขืนลูก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อผู้กระทำผิดถูกจับ โทษที่ได้รับก็มีเพียงน้อยนิด ไม่น่ากลัวและรุนแรงเท่ากับการกระทำและ สื่อการสร้างทัศนคติให้เห็นความไม่สมควรในการแก้ปัญหา อย่างไรก็ตามการควบคุมตนเองจึงมีน้อยกว่าการสร้างความรู้สึกว่าถ้าจะหาทางออกก็น่าจะทำอย่างที่คุณอื่นๆ ทำกัน

สิ่งที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับที่ กาญจนา แก้วเทพ (2541 : 74) ได้กล่าวถึงด้านลบของ วัฒนธรรมมวลชนว่า สื่อมวลชนนั้นหวังผลทางการค้าเพียงอย่างเดียว จึงมักนำเสนอแต่สิ่งที่สร้างหรือกระตุ้นกิเลสของประชาชนให้เพิ่มขยายมากขึ้น ทำให้ความชั่วร้ายในจิตใจประชาชนขยายตัวอย่างรวดเร็ว และแสดงออกมาเป็นปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ในปัจจุบันสื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลต่อประชาชนมากขึ้น จึงสามารถผูกขาดการเป็นแหล่งข้อมูลของสังคมได้เพียงสถาบันเดียว ส่วนผลจากการผูกขาดนี้ ทำให้ประชาชนคิดและมองเรื่องต่างๆ ไปในทางเดียวกัน หรือเรียกว่าเกิดการขาดความหลากหลายทางความคิด ที่เป็นเช่นนี้เพราะทัศนคติต่อเรื่องต่างๆ ของสื่อมวลชนมักจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันเสมอ

จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการโน้มน้าวความรู้สึกนึกคิดของ ประชาชน โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์อย่างหนังสือพิมพ์ เพราะเป็นสื่อที่มีความคงทน สามารถนำกลับมาอ่านย้อนหลังได้ หนังสือพิมพ์จึงควรคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นหลังจากการนำเสนอสิ่งเหล่านี้ เนื่องจากสื่อมวลชนถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม ผู้รับสารสามารถซึมซับได้โดยไม่รู้ตัว และ จดจำได้ง่ายกว่าตำราเรียน จึงไม่ควรที่จะพยายามนำเสนอข่าวไปในทางซึ่งนำความรู้สึกนึกคิดของ ผู้รับสารควรให้ผู้รับสารได้มีโอกาสเป็นผู้ตัดสินใจกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยการนำเสนอข่าวตามข้อเท็จจริงไม่แต่งแต้มสีสัน